

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hyperaspistes Diatribae Aduersus Seruum Arbitrium Martini Lutheri

Erasmus, Desiderius

Coloniæ, 1526

VD16 E 3030

74 Excussionem sæuera[m] definitionis admittit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34433

proprietas dialectica requiritur, non aut ampullae & figurae rhetoricae persuasione, Sed ne uerbi pugna delectari uideamur, donemus interim id abusu, licet magno & periculoso, ut idem sit liberum arbitrium, quod uertibile arbitrium. Donemus & illud Erasmo, quod liberum arbitrium uim facit humanae uoluntatis, ac si angelorum non sit liberum arbitrium, quod hoc libello solum de hominis liberum arbitrium agere instituit, alioqui & in hac parte definitio fuerat arctior quam definitum.

74 Ad eas partes ueniamus, in quibus res carere uertitur, quarum aliquae satis aperte sunt, aliae lucem fugiunt, uelut sibi conscientiae nihil non metuunt, cum nihil definitione aptius & certius aedari debeat, obscure enim definire, proinde est ac nihil definire. Appare sunt illae, Vis humanae uoluntatis, item, Qua se potest homo, item, Ad aeternam salutem, Sed Andabatae sunt istae. Applicare, Item, ad ea quae producant, item, Auerrere, Quid igitur esse diuinabimus, illud applicare, item illud auerrere? Item, quod sunt illa, quae ad aeternam salutem producant? Quo se propriiunt illae? Mihi, ut uideo, cum & Scotto aut Heraclito res est, ut duplici labore fatiger, primum, ut aduersarium in foueis & tenebris (quod facimus & audax & periculosum est) palpitans & tentans querit, ac nisi inuenero, frustra & cum laruis pugnet aerae in tenebris uerberet. Deinde si produxero, in lucem tamen demum iam querendo fessus, a quo Marte manus conseram. Vim igitur uoluntatis humanae dici, credo, potentiam uel facultatem uel habilitatem uel aptitudinem uolendi, nolendi, eligendi, continendi, approbadi, reprobadi & si quae sunt aliae uoluntatis actiones, Iam quod sit eadem uim sese applicare & auerrere, non uideo, nisi si ipsum uelle & nolle eligere, continere, probare, reprobare, futurare,

futare, ipsam scilicet actionem uoluntatis ut fingamus.
Vim illam esse medium quidam inter uoluntatem ipsam &
actionem suam, ut qua uoluntas ipsa actionem uolendi & no-
lendi elicit, & qua ipsa actio uolendi & nolendi elicit.
Aliud hic nec fingere nec cogitare datur. Si fallor,
culpa sit authoris, qui definiuit, non mea qui inuestigo.
Recte enim dicitur apud Iuristas. Verba obicure loquen-
tis, cum potuerit clarius dicere, interpretanda esse contra
ipsum. Et hic interim Modernos meos ignorare uolo
cum suis subtilitatibus. Crasse enim dicendum est, gratia do-
cendi & intelligendi. Ea uero, quae ad aeternam salutem
perducunt, arbitror, esse. Verba & opera dei, quae offerunt
uoluntati humanae, ut eisdem sese applicet uel auertat.
Verba autem dei dico, tam legem quam Euangelion. Lege exis-
gunt opera, Euangelio fides. Nulla enim sunt alia quam uel
ad gratiam dei uel ad salutem aeternam perducunt, nisi uerbum
& opus dei. Siquidem gratia uel spiritus est ipsa uita, ad
quam uerbo & opere diuino perducimur.

75 ¶ Haec autem uita uel salus aeterna, res est in-
comprehensibilis captui humano, sicut Paulus ex Esaia
refert. I. COR. 2. Quae oculus non uidit, nec auris au-
diuit, nec in cor hominis ascendit, quae praeparauit deus
diligentibus se. Nam & is inter summos articulos fi-
dei nostrae numeratur, ubi dicimus. Et uitam aeternam.
Quid uero in isto articulo ualeat lib. arb. Paulus re-
stat. I. COR. 2. Deus (inquit) nobis ea reuelauit per spiritum
suum, quasi dicat, nisi spiritus reuelarit, nullius hominis cor
quicquam de ea re nosset aut cogitaret, tamen abest, ut se-
se applicare ad id uel appetere possit. Vide experientiam,
quod excellentissima ingenia inter gentes de ui-
ta futura & resurrectione senserint. Nonne quo excel-
lentiores ingenio fuerunt, eo magis ridiculum illis fuit
F resurf